

Elf remonstrantse voorgangers gingen aan de slag met 'autobiografisch bijbellezen'. Ze kozen elk een bijbelse held die hen raakte en uroegen zich af of dat personage hen kon helpen bij het beter begrijpen van hun eigen levensverhaal. En of ze door het koppelen van hun eigen verhaal aan het bijbelse verhaal de gekozen held ook beter gingen snappen. Koen Holtzapffel stelde (samen met Bert Dicou) het boek 'Mijn held en ik' samen dat uit dit project voortkwam. De titel van het boek is ook het jaarthema 2020-2021 van de Remonstranten geworden.

De stadssecretaris van Efeze

Dominees graven zich autobio

Verpleegkundigen en vakken-uullers

Waarom die invalshoek van een bijbelse held? Remonstranten moeten niet veel hebben van helden en heldendom toch? 'Bijbelse figuren zijn universele voorbeeldfiguren', aldus Koen. 'Ze zijn inspirerend, maar ze struikelen ook en hebben soms trekken van de tragische held of antiheld. Je kunt jouw held klakkeloos imiteren, maar er ook een gelijkwaardig gesprek mee aangaan. In gesprek met jouw held kun je, wie weet, je eigen levensverhaal in een ander licht zien. Deze coronatijd heeft ons geleerd dat helden heel gewone mensen zijn die werken in zorginstellingen of supermarkten. De herdenking van vijftien jaar bevrijding levert ons (nieuwe) verhalen op over heldendom, maar er worden net

zo goed kanttekeningen geplaatst. Denk maar aan de toespraak van koning Willem-Alexander op vier mei. Hij sprak ook kritisch over zijn overgrootmoeder. De Remonstranten hebben vorig jaar laten merken (bij het vierhonderdjarig bestaan) dat zij hun eigen helden hebben. We leven als mensen met helden; heroïsche, struikelende helden. De vraag van dit project was of bijbelse figuren ook zo'n rol kunnen spelen in je leven. Op de achtergrond speelt de overtuiging dat het levensverhaal van mensen - met hun ervaringen van hoop, verdriet, geroepen of gedragen worden - zich laat verbinden met het grote Verhaal van God en mensen.'

Verhaal als middel 'Ik zou graag zien dat mensen individueel

of in groepen een bijbelse held kiezen en kijken op welke manier ze die figuur kunnen verbinden met het eigen leven. Je moet je dan wel willen verdiepen in het gekozen personage en haar of zijn context waarin ook (on) geloof een rol speelt. Mensen zijn tegenwoordig geïnteresseerd in levensverhalen. Die mogen gedeeld worden, ook in een geloofsgemeenschap. De verbinding met de bijbelse traditie is juist daar betekenisvol. Het bijbelverhaal is dus 'hulpmiddel' om het onderlinge gesprek te laten ontstaan en om verhalen van nu boven tafel te krijgen. Tegelijk: de heldenverhalen komen uit een boek dat al eeuwen meegaat. Wil dat boek voor nieuwe generaties levend blijven, dan moet het raakvlakken hebben met onze tijd en onze levens(vragen).

Autobiografisch bijbellezen is een manier om dat te bereiken. Eigenlijk ben je net zo aan het werk als een Middeleeuwse schilder die het kerstverhaal schildert in het decor van zijn eigen stad. Of als een dominee die een preek houdt waarvan een hoorder zegt: 'Alsof het voor mij geschreven is.'

Uit je rol komen 'In een echte dialoog breng je hoogte- en dieptepunten uit je leven ter sprake. Je maakt het zo persoonlijk als je wilt. Het zal altijd een stukje zijn van een groter Verhaal. Dat hebben wij als dominees gedaan waarbij zowel vreugde als pijn van het leven werd ingebracht. Dan kom je uit je rol als bijbelgeleerde en ben je een persoon die een, wie weet herkenbaar, levensverhaal vertelt. Het is bijzonder als dat lukt. In het boek 'Mijn held en ik' vertellen wij die verhalen, aan de hand van bijbelse helden als Simson, maar ook Tomas, Judas en Lea. Iedereen was gedurende een jaar vrij in wat (en hoe) te vertel-

len. Dan kun je heel bewust kiezen en wordt het een oprechte dialoog. Via het verhaal van de ander leren we onszelf, die ander en God beter kennen.'

Voor wie daarna ook zin heeft het eigen levensverhaal met een bijbelse figuur te verbinden, is er een handleiding opgenomen over hoe dat, ook groepsgewijs, aan te pakken.

Maatschappelijke vragen

Geen dominee koos Jezus! 'Dat is wel opvallend. De idee van Jezus als superheld van het christendom is wellicht te afwijkend. Toch speelt Jezus op de achtergrond wel mee. Iedereen is aan de slag gegaan met haar of zijn eerste keus. Als je het gekozen personage probeert te plaatsen in haar of zijn tijd dan kom je vanzelf kleine of grote vragen uit die tijd op het spoor. Die bieden net zo goed haakjes naar onze tijd. Herken je de maatschappelijke kwesties of de kritiek van je personage en wat vind je van haar of

De bijbelse held van Koen Holtzapffel is de stadssecretaris van Efeze (Handelingen 19: 23-40). Een vrij onbekend bijbelverhaal over Paulus die in Efeze zijn geloof verkondigt, waarna een volksoproer ontstaat. Op een rustige en verstandige manier bezweert de stadssecretaris de angst van mensen.

Bert Dicou & Koen Holtzapffel (red.) 'Mijn held en ik. Autobiografisch bijbellezen'. Skandalon, 2020. € 16.95. ISBN 978 90 830419 33. Te bestellen via de webshop op remonstranten.nl

zijn maatschappelijk gedrag? Naast de blik op jezelf, en het herkennen van je eigen levensverhaal in je personage, kun je ook geraakt worden door haar of zijn maatschappelijke inzet, keuze of vraag. Het is en blijft op deze manier waardevol om de oerverhalen te lezen en herlezen.'

TEKST Ineke Ludikhuizen, redactie AdRem, lid van de Geerteker in Utrecht
BEELD Bert Kuipers

